

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

Напрямом подальшого спрямування наукових пошуків щодо професійної підготовки фахівців сфери обслуговування стане дослідження дидактичних і методичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців сфери послуг.

Список використаних джерел:

1. Буряк В.Г. Принципи професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-рестранної справи в закладах вищої освіти. *Педагогічний альманах*. 2021. Випуск 47. URL: <http://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/158/145> (дата звернення: 04.04.2023).
2. Короткова Л.І. Професійна підготовка майбутніх фахівців сфери послуг в умовах освітньо-виробничого кластера: теоретичні і методичні основи: монографія; за наук. ред. Радкевич В.О. Запоріжжя: Просвіта, 2020. 558 с. URL: <https://modastil.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/> (дата звернення: 04.04.2023).
3. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. *Вісник педагогіки і психології*. URL: <https://www.psyh.kiev.ua/> (дата звернення: 04.04.2023).
4. Чорна М.М. Формування загальної культури майбутніх фахівців сфери туризму та гостинності на сучасному етапі розвитку освіти. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія : Педагогіка і психологія. 2015. № 43. С. 332-336. Режим доступу: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2015_43_78 (дата звернення: 04.04.2023).

УДК: [373.5.016:331]:159.955

*Олена Іванівна Шурін,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій,
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Тетяна Михайлівна Войтович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

АКТУАЛЬНИЙ СТАН РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 8-9 КЛАСІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Критичне мислення вважають умінням ХХІ століття, без якого неможливо бути ефективним у

цифрову епоху. Проблема розвитку вмінь критичного мислення набуває у наш час особливої актуальності. Реалії сучасного життя вимагають подолання репродуктивного стилю навчання і переходу до нової освітньої парадигми, яка забезпечуватиме пізнавальну активність і самостійність мислення учнів. Це є стратегічним напрямом модернізації освіти. А самостійність мислення неможлива без його критичності.

Впровадження навчання, орієнтованого на розвиток критичного мислення, є нагальною методичною проблемою сучасної освіти. Розвивати критичне мислення, його основи можна під час вивчення шкільних навчальних предметів, в тому числі й трудового навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженню критичного мислення присвячено праці багатьох науковців. Цей феномен у своїх наукових працях досліджували Д. Дьюї, Д. Клустер, М. Ліпман, Р. Пауль, Д. Брукфілд, Д. Халперн, А. Бідл, Д. Кларк, Р. Енніс, Е. Норріс, Е. Глассер, Д. Халперн. Серед українських учених вивченню цього питання приділяють значну увагу В. Козир, Т. Воропай, О. Пометун, С. Терно, О. Тягло. Питанням розвитку критичного мислення на уроках трудового навчання присвячені дослідження О. Бабійчук, В. Куратнік, В. Ковальова, В. Луп'як, О. Хоменко та ін.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження актуального стану розвитку критичного мислення в учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У сучасному світі відбуваються стрімкі різноманітні зміни у різних сферах життя. Особливих змін зазнає й сфера освіти, оскільки саме освіта є найважливішим чинником економічного та соціального прогресу. Реалії сучасного життя вимагають подолання репродуктивного стилю навчання і переходу до нової освітньої парадигми, яка, як стратегічний напрям, забезпечуватиме пізнавальну активність і самостійність мислення учнів. А самостійність мислення неможлива без його критичності. Тому, в наш час особливої актуальності набуває проблема розвитку вмінь критичного мислення, яке розглядається як науковий підхід до розв'язування широкого кола проблем – від буденних до професійних.

Ідея розвитку критичного мислення зародилася у США і висвітлена у працях відомих американських психологів ХХ ст. У. Джемсат, Дж. Д'юї. Засновник Інституту Критичного мислення Метью Ліпман визначав критичне мислення як кваліфіковане, відповідальне мислення, що виносить правильні судження тому, що засноване на критеріях та постійно самовдосконалюється.

Американська спільнота однією з перших почала перетворюватись на інформаційне суспільство, яке характеризується змінами, що прискорюються. Інформація почала набувати якісно нових функцій. Інформаційна революція передбачає вдосконалення не лише техніки та технологій, але й людини, передусім її мислення. Американський вчений М. Ліпман одним з перших започаткував практику навчання критичного мислення і пов'язував необхідність такого навчання з тим, що демократичне суспільство потребує розумних громадян, а не просто раціональних [1, с. 76].

Сучасний світ потребує постійного вдосконалення навичок мислення. Це перша вагома причина, чому слід навчати критичного мислення. Впровадження навчання, орієнтованого на розвиток критичного мислення, є нагальною методичною проблемою сучасної освіти. Уміння критично мислити забезпечує науково-технічний і суспільний прогрес та є запорукою демократії, а освіта відіграє в його розвитку першорядну роль.

Головне призначення критичного мислення – це розв'язання проблем (завдань), а головним результатом критичного мислення є судження.

Висунення гіпотез – це одне з ключових умінь в критичному розмірковуванні, оскільки наявність проблеми передбачає формулювання припущень щодо її розв'язку. В психологічному розумінні критичне мислення побудоване на прагненні до творчого пошуку та до отримання нових знань.

Згідно з тлумачним словником української мови поняття «критичний» розуміється як вид мислення, який ґрунтується на науковій перевірці правдивості, правильності чого-небудь; здатний виявляти і оцінювати позитивне і негативне в комусь або чомусь; вимогливий. Поняття «мислення» тлумачиться як міркування; зіставлення явищ об'єктивної дійсності з відповідними висновками.

Термін «критичне мислення» – це умовна назва, яка закріпилася за науковим типом мислення для розв'язання нетривіальних практичних проблем в англо-американському освітньому просторі. Критичне мислення розглядається як науковий підхід до вирішення широкого кола проблем – від життєвих до професійних. Наукове мислення зазвичай пов'язують із наукою як сферою дослідницької діяльності, спрямованої на виробництво нових знань про природу, суспільство та мислення. Затребуваність такого типу мислення зумовлюється особливостями інформаційного суспільства, яке характеризується змінами, що прискорюються. Уміння критично мислити забезпечує науково-технічний і суспільний прогрес та є запорукою демократії, а освіта відіграє в його розвитку першорядну роль. Цей факт визнавався філософами, економістами [8, с. 179-183], педагогами [9, с. 27-39; 10; 11].

Різні науковці по-різному трактують поняття критичного мислення. В. Болотов вважає, що «критичне мислення не означає негативність суджень

або критику. Це розумний розгляд різноманітності підходів із метою висловлення обґрунтованих суджень і прийняття осмислених рішень». На думку вченого, «критичний» у даному контексті означає «аналітичний». Д. Халперн під критичним мисленням розуміє «використання когнітивних технік або стратегій, що збільшують імовірність отримання бажаного кінцевого результату, такий тип мислення, до якого вдаються при розв'язанні завдань, формулюванні висновків, здійсненні імовірнісного оцінювання та прийнятті рішень. Критичне мислення іноді називають ще спрямованим мисленням». Ч. Темпл тлумачить критичне мислення як «можливість обмірковувати свої власні думки і причини, які пояснюють нашу точку зору». За допомогою критичного мислення «ми думаємо про те, як ми прийшли до вирішення проблеми». А. Кроуфорд, С. Метьюз, Д. Макінстер, В. Саулії критичне мислення пояснюють як «такий вид мислення, яке розвивається на основі ретельного оцінювання не лише припущень, але й фактів, і призводить до найбільш об'єктивних висновків шляхом аналізування всіх доцільних чинників і використання обґрунтованих логічних процесів» [4]. Відтак, мислити критично – не означає «мислити багато».

Критичне мислення – це здатність людини чітко виділити проблему, яку необхідно розв'язати, розглянути різні, часом протилежні, підходи і розуміння проблеми з метою прийняття власного обґрунтованого рішення. Це таке мислення, коли критичний підхід стає природним шляхом взаємодії з різними ідеями та різною інформацією. Це може бути процес, який стимулюється або виникає спонтанно. При цьому учень середньої школи уже має можливість контролювати отриману інформацію, ставити її під сумнів, аналізувати. об'єднувати, переробляти, пристосовувати її або відмовлятися від неї.

Критичне мислення спирається на отримання інформації, усвідомлене сприйняття власної розумової діяльності в навколишньому інтелектуальному середовищі. Ця технологія допомагає виховувати дітей нового покоління, які вміють розмірковувати, спілкуватися, слухати та чути інших.

Учень 8-9 класу легко включається у процес критичного мислення, коли задає собі запитання типу: «Що це повідомлення значить для мене?», «Як я можу використати ці знання?», «Як ця інформація співвідноситься з тим, що я вже знаю?», «Чи є ця інформація корисною?», «Якими можуть бути наслідки використання цієї інформації для мене і для інших?».

Критичне мислення – це процес обмірковування думок та причин виникнення певної точки зору, що передбачає послідовний ланцюжок операцій мислення: Що? Як? Чому? Для чого?

Серед ознак людини, якій властиве критичне мислення можемо виділити наступні:

- здатність сприймати думки інших критично (людина виявляє здатність прислухатись до думок інших, оцінювати й аналізувати їх

- щодо розв'язання поставленої проблеми);
- компетентність (людина виявляє прагнення до аргументації прийнятого нею рішення на основі життєвого досвіду, фактів з життя та знання справи);
 - незалежність думок (людина прислуховується до критики на свою адресу, може протиставити свою думку думкам інших або не погодитися з групою);
 - допитливість (людина виявляє вміння проникнути в сутність проблеми, глибину інформації);
 - здатність до діалогу та дискусії (людина вміє вести діалог та дискутувати, тобто вислухати думку інших, з повагою ставитись до цих думок, переконливо доводити свою позицію, толерантно поводити себе під час проведення дискусій).

Критичне мислення – це перша сходинка до творчого, креативного мислення. Творче мислення - це бажання пізнавати нове, незвідане, здатність людини до новизни, неповторності, оригінальності. Усі радощі життя – у творчості [2].

Щоб людина могла думати, міркувати про щось, їй потрібен достатній запас знань. Володіння інформацією або знаннями – це основа, на якій розвиваються всі інші більш високі рівні мислення. Інформація є відправним пунктом критичного мислення. Мати інформацію замало, це лише елементи, що використовуються для систематизації знань. На рівні розуміння фактів, ідей та теорій, почутих або прочитаних, з'являється здатність називати їх знайомими термінами, переказувати своїми словами. Таким чином, розуміння – це здатність сформувати свій власний сенс у прочитаному або почутому [7].

Процес розуміння передбачає наступні вміння: інтерпретувати, тобто переказувати своїми словами або представляти почуте в іншій формі, «перевести» з однієї «мови» на іншу, наприклад, з словесної форми у графічну, у вигляді малюнка, ескізу; наводити свої приклади; класифікувати, тобто визначити, до якої відомої групи предметів, явищ відноситься нове; виділяти головне, відокремлюючи його від другорядного; пояснювати, що може відбуватися далі або в аналогічних випадках (наприклад, передбачати подальший перебіг подій, їх наслідки, результати); порівнювати, тобто знаходити схожість і відмінність [5; 12].

Процеси мислення та розуміння постійно здійснюються й в системі шкільного навчання та виховання. Особливо важливі навички креативного та критичного мислення при розробці шкільних проєктів на уроках технологій. Так, головною метою трудового навчання, зокрема у 8-9 класах, є формування технологічно освіченої особистості, яка може реалізувати себе в самостійному житті, професійно самовизначитись і знайти своє місце в сучасному суспільстві. Творчість визначають як створення нових за задумом

культурних або матеріальних цінностей, процес об'єктивізації внутрішнього світу людини. Креативність – здатність перетворювати здійснювану діяльність у творчий процес, здатність помічати і формулювати альтернативи, брати під сумнів, вміння вникати в проблему і водночас відірватися від дійсності, побачити перспективу, вміння бачити знайомий об'єкт з нового боку, в новому контексті.

Учні 8-9 класів відрізняються своїм свідомим ставленням до результатів своєї праці, до свого проєкту. У цих класах проєктів менше, але вони складніші, оскільки потребують осмислення процесів своєї діяльності, їх користі у використанні. Важливо, щоб учні цих класів уміли рефлексувати та здійснювати самооцінку.

Саме тому, одне з головних умінь, необхідних сучасному учню, особливо підліткового віку – це вміння критично оцінювати предмети, події, факти, риси або характеристики, а також інформацію, ідеї, теорії для того, щоб визначити їх важливість, корисність, цінність або значення. Оцінювання допомагає приймати розумні, правильні і справедливі рішення. У процесі оцінювання учень формує судження стосовно того, що (або хто) оцінюється. Формулювання оцінного судження – один із найбільш складних рівнів мислення, що базується на результатах і розумінні, аналізі і синтезі.

Розвиваючи критичне мислення, учні вчаться:

- виділяти причинно-наслідкові зв'язки;
- розглядати нові ідеї і знання у контексті вже існуючих;
- відмежовувати непотрібну і невірну інформацію;
- розуміти, як різні частини інформації зв'язані між собою;
- виділяти помилки у судженнях;
- робити висновки про те, чиї конкретно ціннісні орієнтації, інтереси, ідейні цілі відображені у тексті або у розповіді;
- бути чесними у своїх судженнях;
- визначати невірні стереотипи, які ведуть до невірних висновків;
- вміти відрізнити факт, який завжди можна перевірити, від припущення і особистої думки;
- відділяти головне від суттєвого в тексті або у словах.

Установка на критичне мислення і готовність до нього важливі у формуванні критичного мислення учнів 8-9 класів, оскільки вони перебувають у пубертатному періоді та постійно потребують самоствердження. Учню, якому властиві навички критичного мислення притаманні наступні якості:

1. *Готовність до планування* (планування – перший і дуже важливий крок до критичного мислення).

2. *Гнучкість* (особистість з обмеженим розумом негативно ставиться до будь-яких нових ідей). Такий консервативний підхід перешкоджає

сприйняттю свіжих ідей. На противагу цьому, гнучка критична позиція передбачає готовність розглядати нові варіанти, прагнення зробити щось по-іншому, змінювати свою точку зору. Готовність мислити по-новому, переглядати очевидне і не відступатися від завдання, поки воно не буде розв'язано.

3. *Наполегливість* (деякі особистості, побачивши завдання, що здається їм важким, не роблять ані найменшої спроби його вирішити. Вони зазнають поразки вже на старті. Інші – приступають до розв'язання, але так і не доводять справу до кінця). Мислення — це напружена праця, що вимагає від людини терпіння та наполегливості.

4. *Готовність виправляти свої помилки*. Всі час від часу помиляються. Люди, які думають, замість того, щоб спробувати виправдати свої помилки, вміють їх визнавати і тим самим вчать на них. Прислухаючись до думки оточуючих, вони прагнуть зрозуміти, у чому неправі, і знайти причини помилки. Такі особистості можуть визнати свої дії неефективними і відкинути їх, вибираючи нові й вдосконалюючи своє мислення.

5. *Усвідомлення* (передбачає спостереження за власними діями у просуванні до мети. Особи, які мислять критично, розвивають звичку до самоусвідомлення власного розумового процесу).

6. *Пошук компромісних рішень*. Людині, яка мислить критично, необхідно володіти добре розвиненими комунікативними навичками, а також і вмінням знаходити рішення, що могли б задовольнити більшість. Без цього навіть найсвітліші голови не зможуть втілити свої думки у конкретні справи.

7. *Вміння робити висновок*. Особистості (учню, вчителю) необхідно прийняти й оцінити установку на критичне мислення [6, с. 135].

Важливою педагогічною умовою формування критичного мислення учнів є створення зацікавленості і доброзичливої співпраці на уроці, активне залучення до парної і групової роботи. Необхідно навчити учнів формулювати свої думки, оціночні судження, переконання, незалежно від інших. Тобто, мислення може бути критичним тільки тоді, коли воно має індивідуальний характер. Для розвитку позитивної самооцінки учня надзвичайно важливим є відчуття, що вона в результаті самостійного пошуку прийшла до висновку, який визначається як вірний і іншими членами колективу та самим вчителем.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Відтак, варто зазначити, що навчитися критично мислити самому і вчити учнів критично мислити – зовсім не просто. Це не є таким завданням, що виконується на певному етапі і далі забувається. Не існує чіткого переліку кроків, зробивши які, можна навчитись критичного мислення. У вчителя трудового навчання (як і в інших вчителів-предметників) має бути не просто бажання мислити критично і вчити цьому учнів, а просто

необхідність цим займатись. Вчитель, створюючи певні умови під час уроку, може успішно залучити учнів до процесу критичного мислення, формування умінь критичного мислення.

У сучасному світі важливого значення в освіті набувають засоби інформаційно-цифрових технологій. Саме тому важливо розробити методику та визначити особливості розвитку критичного мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.

Список використаних джерел:

1. Кроуфорд А., Саул В. Технології розвитку критичного мислення учнів. Київ: Плеяди, 2006. 125 с.
2. Критичне мислення: ключові характеристики та вправи для його розвитку. URL: <http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf> (дата звернення: 18.02.2023)
3. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків: Видавнича група «Основа», 2012. 176 с.
4. Д. Халперн. Психологія критичного мислення: URL: http://www.ereading.link/bookreader.php/110655/Halpern_-_Psihologiya_kriticheskogo_myshleniya.html (дата звернення: 28.02.2023)
5. Прийоми технології розвитку критичного мислення. URL: <http://www.kmspb.narod.ru./posobie/priem.htm> (дата звернення: 03.03.2023)
6. Пометун О.І. Основи критичного мислення. Навчальна книга. Тернопіль: Богдан, 2010. 216 с.
7. Технологія розвитку критичного мислення учнів у процесі опрацювання текстів та виконання письмових завдань в системі розвивального навчання. URL: <http://klasnacinka.com.ua/uk/article/tekhnologiya-rozvitku-kritichnogo-mislennya-uchniv.html> (дата звернення: 04.03.2023)
8. Терно С.О. Критичне мислення: стратегії та процедури. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету, 2015, вип. 44, том 2. С. 179-183.
9. Терно С.О. Світ критичного мислення: образ та мімікрія. Історія в сучасній школі. 2012. № 7-8. С. 27-39.
10. Терно С.О. Критичне мислення: динаміка та сфера застосування. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету, 2016, вип. 46. С. 310-315.
11. Терно С.О. Критичне мислення: стратегії та процедури. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету, 2015, вип. 44, том 2. С. 179-183.
12. Терно С.О. Освітня практика критичного мислення. Постметодика. 2013. № 6. С. 3-14.

ЗМІСТ

<i>Бірук Н.П.</i> Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
<i>Герасименко О.А., Байрак Ю.А.</i> Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
<i>Герасименко О.А., Грицина І.М.</i> Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
<i>Герасименко О.А., Коваль В.В.</i> Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
<i>Герасименко О.А., Савчук М.С.</i> Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
<i>Дунак Н.В.</i> Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
<i>Лісова С.В.</i> Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
<i>Мойсеєць К.В.</i> Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
<i>Павленко В.В.</i> Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
<i>Пісна Т.М.</i> Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
<i>Саванчук О.А.</i> Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
<i>Савченко Л.О.</i> Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
<i>Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А.</i> До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
<i>Симонович Н.В.</i> Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
<i>Симонович Н.В., Гуцалюк С.В.</i> Теоретичні основи розвитку загально-трудова умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
<i>Симонович Н.В., Мельник М.А.</i> Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
<i>Симонович Н.В., Ярмолка Н.В.</i> Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)